Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной МАЙН 4 суббота № 101 (3102)

Сэн 10 мүнгэ

Бүхы дэлхэйн пролетариадай һайнүдэр—Майн 1-дэ, Советскэ арад болбол Ленин—Сталинай партида хизааргүй преданнэ байһанаа, өөрынгөө морально-политическэ нэгэдэлые үшөө дахин демонстрацилаа.

АГУУЕХЭ СТАЛИНДА, ЭХЭ ОРОНДОО ПРЕДАННОСТИИН ДЕМОНСТРАЦИ

Улан-Удэ городой улицанууд гое һайханаар шэмэгдэнхэй. Уран һайнаар зурагдаһан уряа лозунгнууд, Советскэ Союзай ажалшадай тэмэсэл ба илалтануудай организатор — большевистскэ партиин ба советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй, Советскэ Союзай Геройнуудай, манай ороной алдарта хүнүүдэй портредүүд, цифрэ ба амжалтануудай диаграмманууд олон. Алтан үзэгүүдээр шэмэгдэһэн гал улаан тугууд намилзана.

Городой ажалшад гоёнхой ба баярта! Гэр байрануудань гэрэлнүүдээр һайханаар шэмэгдэнхэй; бүхы арадзон бүрэнхы байхада бэлэдхэжо, эрхим һайхан хубсаһануудаа үмдэжэ, өөр-өөрынгөө предприятинууд, учрежденинүүд, һургуулинууд тээшэ ошонод.

9 час... Революциин площадь... Городской Соведэй фасадта—12 ахаһүү советскэ союзна республикануудай гербнүүд яларан харагдажа байна. Тэдэнэр хадаа тус-тус союзна республикануудай олоһон ашахы ба культурые харуулнад...

...Прагуу һайхан музыкын абяанууд ба илалтын дуунууд дунгинана. Революциин площадиин зүг эхэнһээнь уряа лозунгнуудые барьһан ба улаан тугуудые надхалһан колоннонууд ерэнэ. Энэ хадаа Улан-Удэ городой Центральна районой предприятинуудай хүдэлмэришэд, учрежденинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, һургуулинуудай һурагшад, наука ба искусствын хүдэлмэрилэгшэд Майн нэгэнэй демонстрацида гарахаа бэлэдхэжэ байба.

Соведүүдэй площадь... 10 час. Правительственна трибуна дээрэ—ВКП(б)-эйн Обкомой секретарьнууд нүхэд Игнатьев, ...ов, Бирюков, Баханов, БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ С. М. Иванов, Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. Борсоев, БМАССР-эй Дотоодо Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар ...нов ба бусад. Трибунын хоёр талынууд дээрэ—Арадай Комиссарнууд, ВКП(б)-эйн Обкомой члеэнүүд, Верховно Соведэй депутадууд, предприятинуудай эрхим стахановцууд...

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшэ нүх. ...омон Матвеевич Иванов болбол Майн нэгэнээр—Социалистическэ ...лай Агууехэ һайнүдэрөөр дашарамдуулан эрэгтэй ба эмэгтэй хүдэлмэришэдые, эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигуудые, Улаан Армиин боецүүд, командирнууд ба политхүдэлмэрилэгшэдые, наука, техника ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдые ВКП(б)-эйн Обкомой ба Республикын правительствын вэрэһээ амаршалба.

... 10 час 30 минута. Оркестр наадана. Агууехэ Сталинда, парти ба правительстводо, социалистическэ эхэ орондоо хизаарлашагүй преданностиин ба инагай демонстраци —уласхоорондын интернационализмын идейнүүдтэ үнэн байһанай демонстраци эхилбэ. Хүдэр элүүр бэетэй хүнгэн солбон ябадалтай, хүрэн улаан шарайтай хүбүүд, басагадай колонна площадь дээрэ оробо. Эдэнэр городой физкультурнигууд демонстрацие нээбэ. Тэдэнэй дунда „Медик", „Динамо", «Буревестник», „Локомотив" обществонуудай члеэнүүд-физкультурнигууд бии.

Хүдэлмэришэн - Таряашанай Улаан Армиин резерв—осоавиахимовцуудай, отрядуудай колонконууд жэгдэхэн алхамаар һубарилдан гараба. Энэ үедэ городой мотоциклистнүүдэй отряд площадь дээгүүр хүсэтэ түргэн ябадалаар хүнхинэлдэн гарана. Городой Центральна районой демонстрантнуудай колоннонууд трибунын урдуур гаража эхилбэ. Парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүдэнь демонстрантнуудай толгойнууд дээгүүр харагдана. „Советскэ Союзай арадуудай советскэ культурын саашанхи бадаралтын түлөө, советскэ наука, техника ба искусствын шэнэ амжалтанууд ба туйлалтануудай түлөө!", „Советскэ Союзай ажалшадай түрүү отряд—Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Парти мандаг!", „Карело-Финскэ ССР мандаг!"—гэһэн ба бусад олон олон тоото лозунгнууд намилзан харагдана.

Селенгын пароходствын хүдэлмэрилэгшэд ба хүдэлмэришэд—инженернүүд ба технигүүд, барилгашад, ремонтнигууд бетонщигуудай олонтоото колоннонууд, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй колоннонууд Соведүүдэй площадь дээрэ оробо.

Советскэ хэрэглэгшэдые эрхимээр хангахын түлөө, город ба деревнидэ культурна советскэ худалдаанай түлөө тэмэсэгшэ, худалдаанай хүдэлмэрилэгшэд гарабад. „Советскэ худалдаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ амаршалга!"—гэһэн уряанууд правительственна трибуна дээрэһээ ханхинна.

Городой Железнодорожно район...

„Солото папавинцуудта амар мэндэ!",„Стахановцууд-кривоносовцуудта амар мэндэ!", „Үйлэдбэриин үндэр бүтээсын түлөө!„—гэһэн уряанууд трибуна дээрэһээ дуулдана. Большевистскэ партиие, эсэгэ ба хани нүхэр Сталиние, эрхим сталинец—Л. М. Кагановичые хүндэлһэн шанга „Ура" нэрьенэ.

* * *

Улан-Удэ городой ажалшадай демонстраци дүрбэн часһаа үлүү саг соо үргэлжэлбэ. Энэ хадаа—Советскэ Союзай ажалшадай агуу-ехэ илалтануудай демонстраци, большевистскэ партиин хүтэлбэри доро шэнэ илалтануудые туйлахаар бэлэн байһанай демонстраци, советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлэй демонстраци мүн!

МАЙН 1-ДЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН БАЯРАЙ СУГЛААН

Апрелиин 30-най үдэшын 6 часта, Бурят-Монголой гүрэнэй ...драмын театр соо, Майн 1—хүдэлмэришэн ангиин революционно хүсэнүүдэй боевой ...гын үдэртэ зорюулагдаһан баярай заседанида, городой предприятинуудай түлөөлэгшэд түрүү стахановцууд олооро суглараа.

...һээр байтар, ВКП(б)-эйн Бурят-Монголой Обкомой секретарьнууд нүхэд С. Д. Игнатьев, ...ов, Бирюков, Баханов, БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр С. М. Иванов, тэрэнэй орологшо нүхэр Соловьев, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр ...ов, ВКП(б)-эйн Горкомой секретарь нүх. Татьянин ба Горисполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Сабуров, ВКП(б)-эйн Обкомой ба Горкомой бюрогой члеэнүүд, Верховно Соведэй ба Горисполкомой Президиумэй члеэнүүд ерэжэ һууһанайнь хойно, Горисполкомой түрүүлэгшэ нүх. Сабуров болбол баярай заседание нээжэ, Хүндэтэ Президиум һунгаха тухайда. ВКП(б)-эйн Горкомой секретарь нүх. Сыденовтэ үгэ үгэбэ. Хүндэтэ Президиумдэ—арадуудай агууехэ багша Сталин, тэрэнэй ойрын соратнигууд нүхэд Молотов, Калинин, Ворошилов, Каганович, Микоян, Жданов, Андреев, Хрущев, Берия, Шверник ба Маленков, Димитров, Тельман гэгшэдые замхашагүй аплодисмент доро һунгаа.

Удаань, Майн нэгэн тухай докладые БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшын орологшо нүхэр Соловьев хэбэ.

Нүхэр Соловьев болбол уласхоорондын байдал, манай социалистическэ байгуулалтын илалтанууд тухайда ба капиталистическэ оронууддахи ажалшадай байдал тухайда онсо тодорхой удха түгэсөөр хэлэһэн байна.

Докладай удаа, бүхы оронуудай пролетаринарай вождь инаг багша Сталинда эльгээгдэхэ баярай бэшэгые батална.

Тиигээд, „Ленин 18 ондо" гэжэ постановка харуулагдаа.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

СССР-эй Целлюлозно ба саарһанай промышленностиин Арадай Комиссариадые бии болгохо тухай

1. Целлюлозно ба саарһанай промышленностиин нийтэсоюзна Арадай Комиссариадые бии болгожо, тэрэнэй составта целлюлоза, саарһа, фибра ба картон үйлэдбэрилдэг предприятинуудые оруулха.

2. СССР-эй целлюлозно ба саарһанай промышленностиин Арадай Комиссариадта предприятинууд ба организацинуудые баталагдаһан списогэй ёһоор үгэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1940 он, апрелиин 27.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

СССР-эй Целлюлозно ба саарһанай промышленностиин Арадай Комиссараар нүхэр Н. Н. Чеботаревые томилхо тухай

СССР-эй Целлюлозно ба саарһанай промышленностиин Арадай Комиссараар нүхэр Чеботарев Николай Николаевичые томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
апрелиин 27. 1940 он

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

СССР-эй Оймодоной промышленностиин Арадай Комиссараар нүхэр Ф. В. СЕРГЕЕВЫЕ томилхо тухай

СССР-эй Оймодоной промышленностиин Арадай Комиссараар нүхэр СЕРГЕЕВ Федор Васильевичые томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1940 оной апрелиин 27.

Азербайджанска ССР-эй нефтяной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын түрүүшүүлые ба Самур-Дивичинскэ каналай барилгашадые шагналга

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол, капитализмын дарлалтаһаа Азербайджанай сүлөөлэгдэһэн ба тэндэ Советскэ засагай тогтоһонһоо хойшо 20 жэлэй ойе тэмдэглэн, Нефтяной промышленностиин хүгжэлтэдэхи амжалтануудай түлөө, хүдөө ажахые дээшэлүүлгын туйлалтануудай ба Самур-Дивичинскэ каналай барилгые жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэйнь түлөө Советскэ Союзай орденууд ба медальнуудаар 537 хүниие шагнаба.

Ленинэй орденоор 37 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда: Али-Байрамлинска МТС-эй директор Абдуллаев, Азербайджанска ССР-эй Газартаряалангай Арадай Комиссар Алиев, Крузминска МТС-эй тракторна бригадын бригадир Алиев, Фрунзын нэрэмжэтэ, Сернокислотно заводой №1 цехын начальник Алиев, Хол-Карабуджанска МТС-эй тракторист Аллахвердиев, Азербайджанай КП(б)-эйн Кировобадска горкомой нэгэдэхи секретарь Аллахвердиев, Азербайджанска ССР-эй эхин ба дунда һургуулинуудай Союзай ЦК-гэй түрүүлэгшэ Аслакова, Самур-Дивичинскэ каналай барилгын начальник Агназаров, Азербайджанска ССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Ислам-Заде, Азербайджанай КП(б)-эйн Нахичеванска обкомой нэгэдэхи секретарь Измайлов, Кубинска районой, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Казиев, Азербайджанай КП(б)-эйн ЦК-гэй гүрбадахи секретарь Каркарян, Азербайджанска ССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ Кулиев, Азербайджанска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Касумов, азнефтекомбинадай геологическа таһагай ахалагша инженер Ряхинова, Евлахска МТС-эй тракторист Салимов, „Сталинвефть" трестын эрхилэгшэ Таиров, Азербайджанай КП(б)-эйн ЦК-эй хоёрдохи секретарь Чеплаков, Азербайджанай КП(б)-эйн ЦК-гэй пропагандые эрхилхэ секретарь Якубов ба Азербайджанска ССР-эй Газартаряалангай Наркомой орологшо, Самур-Дивичинскэ каналай барилгын начальнигые орологшо Яншиян ба бусад.

Ажалай Улаан Тугай орденоор 92 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда: Республикын Загаһанай промышленностиин Арадай Комиссар Абрамов, Тертерскэ районой Гуси-Гаджиевай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Алиева, Кусарска районой, „Красный пахарь" колхозой колхозник Алимов, Шамхорско МТС-эй тракторист Аскеров, Азербайджанай КП(б)-эйн ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь, урдань Ленинэй орденоор шагнагдаһан Багиров, Самур-Дивичинскэ каналай барилгын главна инженер Говерт ба бусад.

„Хүндэлэлэй Тэмдэг" орденоор 135 хүн шагнагдаба. „Ажалай габьяануудай түлөө" медаляар 131 хүн, „Ажалай отличиин түлөө" медаляар 142 хүн шагнагдаба. (ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ Союзай Герой, младша командир, стрелок-радист Федор Иванович Лопатин.
(ТАСС-ын фото-клише).

НКВД-эйн хүдэлмэрилэгшэдые шагналга

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол гүрэнэй хилэнүүдые хамгаалан сахилгаар правительствын даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө НКВД-эйн 754 хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орденууд ба медальнуудаар шагнаба.

Ленинэй орденоор 15 хүн шагнагдаа: гүрэнэй аюулгүйн гурбадахи рангын комиссар Бочков, гүрэнэй аюулгүйн гурбадахи рангын комиссар Власик, гүрэнэй аюулгүйн ахалагша лейтенант Зименков, майор Здорный, комкор Масленников, гүрэнэй аюулгүйн гурбадахи рангын комиссар Меркулов, гүрэнэй аюулгүйн гурбадахи рангын комиссар Никишов, гүрэнэй аюулгүйн ахалагша майор Румянцев, гүрэнэй аюулгүйн гурбадахи рангын комиссар Саджая, гүрэнэй аюулгүйн гурбадахи рангын комиссар Серов, гүрэнэй аюулгүйн ахалагша майор Сергиенко, отделениин командир Удоденко, гүрэнэй аюулгүйн лейтенант Харитонов, гүрэнэй аюулгүйн гурбадахи рангын комиссар Цэнава, гүрэнэй аюулгүйн ахалагша лейтенант Шкунин.

Улаан Тугай орденоор 34 хүн, „Улаан Одоной" орденоор 126 хүн, „Хүндэлэлэй Тэмдэг" орденоор 204 хүн, „Отвагын түлөө" медаляар 321 хүн ба „Ажалай габьяагай түлөө" медаляар 51 хүн шагнагдаба.

(ТАСС).

Ажалай дисциплиные үндэр хэмжээдэ табиха

Хориин аймагай, Дээдэ-Курбиин сомоной „Шэнэ ажал" колхоз болбол ажахын политическэ кампанинуудые дүүргэлгээрээ гээгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй план 94,8 процент дүүргээ, малайгаа оройдоо 80% дулаан байраар хангаа һэн. Хабарай тарилгын бэлэдхэлдэ агротехническэ заабаринуудые сахяагүй байха юм. Мүнөөшье, тарилгань тон эмхигүйгөөр ябуулагдана. Эдэ бүхы хадаа ажалай зүбөөр эмхидхэгдээгүй, колхознигуудай ажалай дисциплинын һула байһанһаа болоно.

ВКП(б)-эйн ЦК-гэй, 1939 оной Майн пленумэй историческа тогтоол бэелүүлэгдэнэгүй, ажахынь хүдэлмэринүүд большевистскэ хүтэлбэрөөр хангагдаагүй. 1939 ондо 6 хүн нэгэшье ажалта үдэр олоогүй, 17 хүн 80-һаа доошо ажалта үдэр олоһон юм. Зүгөөр, тэдээвдэ ямаршье хэмжээнүүд мүнөө хүртэр абтаадүй байна.

Тус колхоз болбол кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэринүүдтэ анхаралаа тон багаар табидаг. Колхознигуудань шэнэ алфавидче үшөө шудалаадүй. Клубынь ходо суургатай байна. Тэндэ радио, патефон, биллиард, шахмат, шашка г. м. үгы. Теэд, колхозойнь правлени ба сомонойнь избач нүх. Жамбалов болбол культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулжа, колхознигуудай сүлөөтэй сагта культурна амаралтые эмхидхэхын тула шухала хэмжээнүүдые абанагүй.

Мүн, „Арбижал" колхоздошье прогульщигууд ба лодырьнуудтай эрид тэмэсэнэгүй. Миил 30-60-аад ажалта үдэр олоһон, Цыренжап Гомбоев, Сындама Гомбоев ба бусад колхоздонь үсөөн бэшэ бии.

Нютагай хүтэлбэрилхы органууд болбол амжалтануудай түлхюур—ажалай эмхидхэлые ба колхознигуудай ажалай дисциплиные үндэр дээдэ хэмжээдэ табиха уялгатай.

Б. Ч.

Хроника

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол нүхэр **Иван Иванович Волковой** ондоо хүдэлмэридэ ороһонтойнь дашарамдуулан, Бурят-Монголой республикын Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшые орологшын уялгаһаа сүлөөлбэ.

* * *

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол нүхэр **Ольга Даниловна Инкеевае,** Москва городто һуралсалда ошохо болоһонтойнь дашарамдуулан БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин уялгаһаа сүлөөлбэ.

Стахановцууд-түрүүшүүлэй опыдуудые ургэнөөр дэлгэрүүлэе!

Тарилгын түрүүшүүл

Яруунын аймагай, Ульдиргын сомоной, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой тарилгын хүдэлмэринүүдэй үедэ хэдэн олон түрүү хүнүүд элирээ. 73 наһатай үбгэн Цыбикжаб Ринчинов болбол селлкээр үрэһэ хаяха зуураа, үдэрэйгөө нормые 187 проц. хүртэр, һайн шанартайгаар дүүргэнэ. Эрхим тракторист нүхэр Жамьян Жамсуев болбол тракторай техническэ харууһалгые наряар сахиһанай, хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандаһанай ашаар, үдэр бүри горючиие экономилжо, ажалай үндэр показательнуудые туйлана. Жамьян хадаа бригадынгаа трактористнуудай дунда агитационно-массова хүдэлмэринүүдые ябуулна. Сеялщик Сангажапов, борнойшод Дондукова, Цыремпилова, плугшад Дашинимаев, Цыбснова гэгшэд мүн лэ һайнаар ажалланад.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой стахановцууд—түрүүшүүл болбол социалистическэ соревнованида бүгэдөөрөө оролсонхой.

Д. Ширабон.

Амжалтануудаа бүхы сезон соогоо бэхижүүлхэбди

Мухар-Шэбэр, майн 1. („Б.-М. Үнэнэй" сцецкорһоо, телефоноор абтаба). Бүхэсоюзна Партийна Конференциин нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованиие үүсхэгшэ—Гашайн МТС-эй № 12 бригадын трактористнуудмаксимовтанай дунда ажалай шэнэ методүүд, үндэр показательнуудые туйлахын тула большевистскэ тэмэсэл ургэнөөр дэлгэрүүлэгдээ.

Максимовай бригадынхид болбол хабарай тракторна хүдэлмэринүүдэй планиие үлүүлэн дүүргэбэ. 2000 шахуу килограмм горючи экономилоо. Условно трактор бүхэниинь 150 шахуу гектар газар элдүүрилбэ. Трактористнууд Василий Суменков, Елуп Алексеев, Константин Шадрин, Антон Радионов, В. Матвеев, М. Суменков гэгшэд илангаяа һайнаар ажалланад.

Максимовтанай хүдэлмэриин гол метод хадаа тракторнуудаа һаадгүйгөөр, бүтээстэйгөөр хүдэлмэрилүүлдэгтэнь (тодорхойгоор хэлэхэдэ, заправкые бороздадаа хэдэг, сменээр ажалладаг, нютагай условидо тааруулан, олон плугаар халдаг), ажалаа зүбөөр эмхидхэһэндэнь, техническэ харууһалгын заабариие тон наряар сахиһандань байна.

—Тракторта дуралха, тэрэ сложно машиные наряар харууһалха, бүтээстэйгөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй—гэжэ опытно тракторист Елуп Алексеев мэдүүлнэ.

Үнэнтэ дээрээ, нэгэ баахан шүрэб гээбэл, тракторай хүдэлмэри заабол зогсохо. Тиимэ дээрэһээ, тракторые тон наряар, өөһэдынгөө бэедэл адляар, абажа ябаха хэрэгтэй.

Максимовтан хадаа абаһан уялгануудаа хүндэтэйгөөр бэелүүлжэ байна.

Һаяхан, МТС-эй дирекциин дамжуулгын Улаан Туг Максимовай бригадада барюулагдаба.

Тарилгын үедэ туйлаһан амжалтануудаа бүхы сезонсоогоо бэхижүүлхэбди, дамжуулгын Улаан Тугые 1940 оной торшо соо ээлжэ ябахабди гэжэ, нэгэндүүгаар максимовтан бригадна суглаан дээрээ мэдүүлбэ.

Ойдоп Цыбиков.

Майн нэгэниие һайнүдэрлэлгэ

СЕЛЕНГА

Майн 4. (Телефоноор абтаба). Апрелиин гушанай үдэшэ тус аймагай социалистическэ культурын байшан соо уласхоорондын пролетариадай агууехэ һайнүдэр—Майн нэгэндэ зорюулагдаһан баярай заседани болобо. Тэндэ, партиин Райкомой секретарь нүхэр Соболев доклад хээ.

Мүн тэрэшэлэн, энэ аймагай бүхы колхозуудаар, предприятинуудаар Майн нэгэнтэй дашарамдуулан баярай суглаанууд үнгэргэгдэһэн байна.

Майн нэгэнэй үдэр Селенгын районой центртэ олонтоото хүнэй хабаадалгатайгаар ажалшадай демонстраци болоо.

ХОРИ

Майн нэгэнэй үглөөгүүр, 11 час... Эгээ энэ үедэ Хориин аймагай центрдэхи ажалшадай демонстраци эхилээ. Олонтоото демонстрантнуудай колоннонууд дээгүүр агууехэ Сталинай ба тэрэнэй дүтын соратнигуудай портредүүд ба улаан тугууд намилзана, үни удаан „ура" хашхаралдаанууд орьелно. Ажалшад болбол алдарта большевистскэ партияа ба Советскэ правительствоёо тойрон нягтаар жагсанхай байһанаа дахин харуулба. Демонстрацида 1000 шахуу хүнүүд хабаадалсаа.

Тус аймагай, Ашангын сельсоведэй, „Интернационал" ба „Дружба" колхозуудай колхознигууд агууехэ һайнүдэртэ бэлэг болгон, хабарайгаа тарилгые амжалтатайгаар дүүргээ. Тэрэшэлэн, бусад олон колхозууд тарилгые дүүргэлгээр энэ үдэрые угтаһан байна.

ТАРБАГАТАЙ

Тарбагатайн аймагай хүдэлмэришэд, колхознигууд ба служащинар болбол пролетарска агууехэ һайнүдэрые тон эмхитэйгээр үнгэргөө. Бүхы колхозууд дээгүүр Майн нэгэндэ зорюулагдаһан баярай суглаанууд ба демонстрацинууд болоо. Тэндэ колхознигууд болбол хабарай тарилгые хараалагдаһан, богонихон болзор соо дүүргэхэ байһанаа мэдүүлбэ.

Майн нэгэнэй үдэр тус аймагай центр дээрэ ажалшадай демонстраци болоһон ба тэрээндэ табан зууһаа дээшэ хүнүүд хабаадалсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Боевой ба политическэ бэлэдхэлэй отличнигууд-курсантнууд (зүүн гарһаа) нүхэд Тюнин, Белик, Иванов ба Архипов.

Эртын тарилгые дүүргэбэ

Зэдын аймагай, Доодо-Бургалтайн сомоной „Заветы Ильича" колхоз (түрүүлэгшэнь Цырен Цыремпилов) болбол 421 га тарижа, эртын (шенисэ ба ярицын) тарилгын планиие дүүргэбэ.

Г. ЖЕРБАЕВ.

Юундэ хэрэгсээнэгүйб?

Хори. Чесанын сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз болбол полевой станайгаа дэргэдэ нэгэ улаан булан нээһэн юм. Теэд, эндэнь газета, журнал, патефон, шатар, даам гэхэ мэтэ үгы ба картинка, плаката ба бусадаар оройдоошье шэмэглэгдээгүй байна. Мүн, улаан булангые даагша томилогдоогүй байха юм.

Эдэ бүхые колхозойнь правлени мэдэжэ байгаад, ямар ушарһаа хэрэгсээнэгүйб?

Зэргэлэйский.

Баян ба һайхан үбһэнэй түлөө

Хориин аймагай, Советскэ сомоной, „Зургаанай Зам" колхозой луговод, медальта нүхэр Бадмаев болбол энэ жэлдэ гектар бүриһөө 50-һаа доошо бэшэ центнер, һайхан үбһэ хуряахын тула, герасимовска агротехникые бүрин хэрэглэжэ байна.

Р. Анандуев.

Тракторнуудань хүсэд худэлмэрилнэгүй

Иволга. (телефоноор абтаба). «Коминтерн» колхоз майн 2 үдэрэй мэдээгээр хамта 337 гектар шэнисэ ба ярица тариһан байна. 950 гектар орооһото культурануудые тариха плантай юм. Тарилгые эхилһээр мүнөө хахад һара болоо.

Теэд, тус колхозой поле дээрэ ажаллажа байһан, Иволгын МТС-эй тракторна хоёр отрядууд (бригадирнуудань Б.М. Аюров ба С. Будаев) тарилгые богонихон болзор соо, һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө тэмэсэнэгүй. Тракторна сеялкэнүүд нормоо дүүргэнэгүй. Тиимэ дээрэһээ, мүнөө хахалагдаад ба борнойлогдоод байһан 700 гаран гектар парайнь оройдоо хахадташье тарягүй байнад.

Зүгөөр, полевой хоёр бригадынь плугшад хахалалга дээрэ нилээд һайнаар ажаллана. № 2 бригада (бригадирань нүхэр Л. Раднаев) моридоор хахалха планаа үни дүүргээ. Поле дээрэ стахановскаар хүдэлмэрилжэ ябаһан арбаад хүнүүдтэ мүнгэн ба натуральна шагнал үгтэһэн байна.

Вас. Галданов.

Советскэ Союзай курортнуудта
ЗТРАГ ДЭЭРЭ: Гульрипшедэхи (Абхазска АССР-эй, Сухимска район), Ленинэй нэрэмжэтэ санаториин барилга.

(ТАСС-ын фото-клише).

Пионернүүдэй үүсхэл

Боргойн совхозой дэргэдэхи эхин һургуулиин һурагшад-пионернүүд В. Леонова, Ш. Рявькин, Ек. Левченко ба бусад болбол томо үүлтэрэй тугалнуудые шефтээ абаа. Тэдэнэр, хоёр-хоёр тугалнуудые харууһалдаг юм.

Һурагшадай үүсхэлые халуунаар дэмжэн тус һургуулиин һурагша Серафима Ивановна Бартасова болбол тэдэнэй һуралсалдань ба хүндэтэ хүдэлмэридэнь һайтар туһална.

Г. Жербаев.

Комсомольско организациин туһаламжаар

Зэдэ. Гэгээтын хүсэдбэшэ дунда һургуулиин дэргэдэхи осоавиахимай эхин организаци (түрүүлэгшэнь 7-дохи классай һурагша, комсомолец нүхэр Д. С. Бубеев) һурагшадайгаа дунда оборонно-массова хүдэлмэриие һайнаар табижа шадаа.

1939-40 оной һуралсалай жэлэй эхилхэдэ, һургуулиингаа дэргэдэ нэгэшье оборонно организацигүй байһан аад, мүнөө комсомольско организациин ба һурагшадай туһаламжаар оборонно хүдэлмэри бүрин һайжаруулагдаһан байна. Осоавиахимай эхин организаци эмхидхэгдээ, 94 активистнууд—һурагшад осоавиахимай членүүд болоо, мүн РОКК-гэй члендэ 100 гаран һурагшад оронхой.

Военнэ хэрэгые шудалхын тула оборонно кружогуудта активнаар хабаадажа, 400 шахуу һурагшадань оборонно значогуудай нормые үгэбэд.

Һургуулиин дэргэдэхи кружогуудта һуралсажа, ПВХО-гэй нэгэдэхи ба хоёрдохи шатын значогой нормые үгэһэн—135 хүн, ВС-гэй 1-дэхи шатын значогто—44, ЮВС-гэй нормые үгэгшэд—24, ГСО-гэй ба ЮГСО-гэй значогой нормонуудые 194 хүн үгэж, хамта 393 һурагшад значкистнууд болоо. Олон һурагшад, жэшээлхэдэ: Бадмаев Ж., Цыбыкжапов Т., Цыденов Ц Д., Аюшеев П. ба бусад болбол оборонно 4-4 значогуудтай. Мүнөөшье тус һургуулиин дэргэдэ оборонно кружогууд планайгаар ёһоор занятяа ябуулна. ГТО-гэй кружогые залуу һургагша На[...]данов С. Н. хүтэлбэрилнэ.

Тамажап Самсуев.

ПОТРЕБИТЕЛЬСКЭ КООПЕРАЦИНУУДАЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

Хүдөөгэй кооперацинууд хадаа март һара соо этигэмжэтэдэй ба лавочно комиссинуудай членүүдэй һунгалтые үнгэргэхэ уялгатай байгаа. Энэ һунгалта болбол политическо-ажахын угааехэ удхашанартай хэрэг мүн. Һунгалтанууд ба отчедуud хадаа пайщигуудай үргэн массануудые өөһэдынгөө кооперативай хэрэгые хүтэлбэрилгэдэ ба тэрэниие шалгалгада хандуулдаг байна.

Пайщигууд болбол хамтынгаа суглаанууд дээгүүр һунгаһан этигэмжэтэндэ сельподохи хүдэлмэриин бүхы асуудалнуудые шиидхэхыень найданад. Сельпонуудай зөөриие үригшэдтэй ба хулгайлагшадтай тэмэсэлдэ лавочна комиссинуудай ба этигэмжэтэнэй үүргэнь угааехэ. Үнгэрһэн жэлдэ, сельпонуудай 11 мянгаһаа дээшэ этигэмжэтэн ба 1500 хүнүүд лавочна комиссинуудай членүүдтэ һунгагдаа һэн. Энэ кооперативна актив хадаа сельпонуудай хүдэлмэридэ нилээд ехэ туһаламжа үзүүлээ. Тэдэнэй олонхинь хүндэтэ хүдэлмэридэ гайхамшаг энтузиазмтайгаар оролсожо, пайщигуудай найдабариие харюулжа шадаһан байна.

Зүгөөр, зарим сельпонуудай [...] комиссинуудай хүдэлмэридэ серьёзно дутуунууд бии. Илангаяа Закаменай, Заиграйн Иволгын ба бусад аймагуудай Райпотребсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд болбо энэ хүдэлмэридэ анхаралаа багаар табидаг ба зариманиинь [...] ябуулжа эхилээдүй байха [...]. Эдэ Райпотребсоюзуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбо лавочна комиссинуудай членүүдэй шэнээр һунгалгын кампанида һайн бэлэдхэнэгүй.

Иимэһээ, энэ политическэ уд[...] шанартай хэрэгые сэгнэхэг[...] ябадалда эсэс табиха шухала.

Д. Ракшаин—Буркоопсоюз[...] эмхидхэлгын таһагай инстру[...]тор.

Шэбэртэ нютагта электростанци бариха һанал яажа түрөөб

Шэлэ хангалһаа эхи абаһан Шэбэртэ горхон огсом түргэнөөр урдан ерэжэ, Хёлго мүрэндэ шудхана. Тэрэ горхондо ойро шадар—Бичурын аймагай, Загаңай сомоной, „КИМ" колхозой центр яларан харагдана.

1930 ндо тогтоогдоһон „Шэнэажал", „Ажалай хубисхал" ба „10 жэл", гэжэ гурбан жэжэхэн колхозууд 1934 ондо ниилэжэ, „КИМ" нэрэтэй артель болон алдаршаа.

Түрүүлэгшэнь—орденто нүхэр Дэлгэр Гомбоев. Хамтадаа 5 мянга гаран малтай, 700 гаран гектар таряа таридаг юм.

* * *

Энэ нютагай ажалшад энхэ ехэ эрхэ сүлөөгөө эдлэжэ, золтой һайхан ажабайдалаа зохёобо. 1939 оной намар хэдэн түрүү хүнүүдэнь хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаа һэн. Тэдэнтэй хамта, эндэхи гүйсэдбэшэ дунда һургуулиин директор нүхэр Чимит Митыпов экскурсант болон ошоһон юм. Нүхэр Митыпов хадаа өөрынгөө нютагай колхозые үнэхөөр культурна болбосон байдалтай болгохо хэрэгтэ активнаар хабаадалсана, илангаяа мүнөө имагта ехэ оролдолго гаргажа байна.

Нүхэр Митыпов болбол Бүхэсоюзна выставкэдэхи „гидростанциин" павильониие бүхэли үдэртөө ханалгатайгаар хараба. Тэндэ—заахан горхон дээрэ байгуулагдаһан, 12 киловатт хүсэтэй колхозно гидроэлектростанци байгаа. Тэрэниие үзөөд байхадаа, түргэн урасхалта Шэбэртэ горхон дээрэ түрүүшын электростанци бариха һанал түрэһэн байна.

Хүдөөажахын выставкын һүүлээр, курортдо (Крым) ошожо, нүхэр Митыпов болбол „Локомобилеэр" хүдэлдэг электростанциин түхеөрэлгые шэнжэн танилсахадань, манай республикын колхозуудай условидо тон таарамжатай байгаа. Крымһээ бусажа ерэмсээрээ, гидроэлектростанци бариха гэһэн дурадхалтайгаар хандажа, олонхи колхознигуудайгаа һайшаал, зүбшөөлые туйлаад, өөһэдынгөө хүсөөр Шэбэртэ горхон дээрэ гидроэлектростанци бариха гэһэн һанамжаа найруулан, ВКП(б)-эйн Обкомой секретарь нүхэр С.Д. Игнатьевта бэшэхэдэнь, нүхэр Игнатьев өөрынгөө зүгһөө һайшаагаад, тусябуулгадань туһаламжа үзүүлхые БМАССР-эй Наркомземдэ дурадхаһан юм. Наркомземһээ ямар нэгэн харюу хүлеэжэ ядаад, колхозно электростанци бариха хэрэгээр ямар организацитай барисаа байгуулжа, проект ба договор хэхэ тухайда асуун, Бүхэсоюзна выставкын «гидроэлектростанциин» павильондо бэшэгээр хандажа, СССР-эй Наркомземээр дамжуулан тодорхой харюу абаһан байна.

СССР эй Наркомземэй „Главэнергиин" харюусаһань: „Танай колхоздо электростанци барижа болохо байна, зүгөөр, проект табиха ба элдэб хэрэгсэлнүүдээр хангаха тухайда, али нэгэн областной газартаряалангай таһагай „Сельэнергиин" управленитэй договор хэхэ ёһотойт. Ойро шадарайгаа—Читын гү, Иркутска областьнуудта „Сельэнергиин" үгы ушарһаа, центральна нэгэ областьтой барисаа байгуулха ёһотойт".

СССР-эй Наркомземһээ сэхэ харюу абаһанайгаа һүүлээр. Московско, Горьковско областьнуудай „Сельэнергидэ" хандаба. Дурсагдаһан областьнуудай „Сельэнергинүүдһээ" дары харюунууд ерэхэдээ, Новосибирскэ областиин „Сельэнергитэй" барисаа байгуулхые дурадхаа һэн. Заагдаһан областиин „Сельэнергиин" зүбшөөлые абажа, тус нютагайгаа тодорхой характеристикые эльгээгээд, 15 киловатт хүсэтэй электростанци бариха проект табюулха договор баталагдаһан байна.

Дурсагдаһан проектын дүүрэмсээр, инженернүүд ба техникүүд ерэхээр хүлеэгдэнэ.

Шэбэртэ нютагта электростанци баригдаад, „Ильичын" лампочканууд яларха гэхэдэ зарим хүнүүд түрүүшээр этигэдэггүй байгаа. Мүнөө—„КИМ" колхозойхид һаяхан Баргажанай аймагай, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудай хандалгые суглаан дээрэ соносоод, 1940 он дотор колхозно центрээ хүсэд болбосон болгохо уялгануудые абаха үедөө иигэжэ хэлэбэд: „Бидэ 1940 оной торшодо электоростанци эрхэбэшэ бариха ёһотойбди".

Электростанциин барилгада 30 мянган түхэригһөө дээшэ бэшэ гаргашалагдахаар тухайлагдана. „КИМ" колхоз болбол „Локомобиль" ба модо хюрөөдэхэ рама гэхэ мэтые абаа. Электростанцитай болоод байхадаа, бүхы колхознигуудайгаа гэрнүүдые, гүйсэдбэшэ дунда һургуули, амбулатори, сомоной Совет ба клубуудые электрическэ лампочкаар яларуулха. Бүхы дээрээ 15 киловатт хүсэтэй электростанци 300 лампочка үгэжэ шадаха байна. Гадна, электохүсөөр үдэртөө молотилка, сортировка, триер, модо хюрөөдэхэ рама ба бусад хүдөөажахын машинанууд хүдэлмэрилхэ байна.

Шэбэртэ нютагта шэнэ электостанци барилгын инициаторынь—нүхэр Чимит Митыпов—БМАССР-эй Верховно Соведэй грамотаар шагнагдаһан, нютагай гүйсэдбэшэ дунда һургуулиин директор.

О. Цыбиков.

Хэмжээ абаха хэрэгтэй

Закаменай аймагай ажалшад—колхознигууд болбол жэлдэ газета, журналнуудые тон олон экзэмпляраар захиһан байгаа. Теэд, энээнэйгээ тон үсөөхэниинь абадаг байха юм.

Союзпечатиин Закаменай аймагдахи түлөөлэгшэ нүх. Попова хадаа колхознигуудай захиһан газетэнүүдые, („Бурят - Монголой ҮНЭН", „Бурправда") союзпечатиин республиканска контородо захилга хэхэеэ мартажархиһан дээрэһээнь, зарим колхознигууд газетэгүй байнад. Жэшээлхэдэ, Утаата Далахайн сомоной, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой членүүд нүхэд Шагдуров, Ендонов, Лубсан Ендонов, Г. Доржиев гэгшэд 6 һарын болзортойгоор „Бурят-Монголой ҮНЭН" газета захиһан байгаа. Тээд, эдэнэр газетэнүүдээ абаагүй байна.

Мүн тэрэшэлэн, „Закаменск[...] Правдын" редакци болбол „Мо[...]лодая гвардия" гэжэ журнал за[...]һан аад, нэгэшье экземпляр [...]даггүй байха юм.

Газета ба журналнуудые [...]тэнь хүргэлгэ тон хангалтаг[...]гөөр ябуулагдана. Аймаг[...] центрһээ 30 километрэй тала[...] байһан Хуртагын сомо[...] Молотовай нэрэмжэтэ колхоздо [...] 20 хоножо хүрэдэг.

Энэ мэтын фактнууд аймагай почтын таһагай (нача[...]нигынь нүх. Шулутов) зүгһөө [...] дахин үзэгдэһэн байна. Мү[...] эдэ дутуу дунданууды түрг[...] усадхахын түлөө энергич[...] оролдохо ёһотой.

Б. Шоёно[...]

Аймисполкомой анхаралда

Зэдын аймагай, Дэрэстэйн сомоной, „Социализм" колхозой хүтэлбэрилэгшэд хүдөө нютагые культурна болбосон болгохо хэрэгтэ анхаралаа табинагүй. Тэрэнэйнь результадта, колхознигуудань тарүү һуудалтай зангаараа. Энэ болбол ажалые зүбөөр эмхидхэхэ ябадалда ехэ һаад ушаруулна. Гадна, малажалайнь бригаданууд дээгүүр радио, патефон, шатар, биллиард гэхэ мэтэд үгы. Колхоздонь нэгэ баня бии нэрэтэй аад, тэрэнь түл[...]дэггүй юм.

Тус колхозой правлени [...] колхознигуудтаа газета, жур[...] ба бусад литературануудые [...]хюулгы эмхидхээгүй байна.

Д.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции г. Улан-Удэ, Каландарашвили илли, 19. Телефоны: секретариат—3-44; отдел партийной жизни и агитации и пропаганды 7-55 — 2 зв.; Сельхоз отд. — 7-55; отдел кадров и писем — 5-0[...]

Типографии НКМП.

Уполномоченный Бурглавлита [...] 400